

УДК: 611.127:591.4-092.9.

Д.І. Назарова СУЧАСНІ МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ВИКЛАДАННЯ АНАТОМІЇ ЛЮДИНИ СТУДЕНТАМ ЗА ФАХОМ «КЛІНІЧНА ФАРМАЦІЯ» ТА «ФАРМАЦІЯ»

Державний заклад «Дніпропетровська медична академія» МОЗ України

Назарова Д.І. Сучасні методичні підходи викладання анатомії людини студентам за фахом «клінічна фармація» та «фармація» // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 4. – С. 28-29.

У цій статті описані методи викладання анатомії людини з основами гістології студентам, які навчаються за фахом "Клінічна фармація" і "Фармація", вживані на кафедрі анатомії людини ГУ "Дніпропетровська медична академія". Для засвоєння матеріалу по предмету розроблені методичні форми преподавання дисципліни, які дозволять кожному студентові швидко і якісно засвоїти курс.

Ключові слова: анатомія людини, гістологія, клінічна фармація, фармація, викладання.

Назарова Д.И. Современные методические подходы преподавания анатомии человека студентам за профессией "клиническая фармация" и "фармация" // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 4. – С. 28-29.

В данной статье описаны методы преподавания анатомии человека с основами гистологии студентам, которые обучаются по специальности «Клиническая фармация» и «Фармация», применяемые на кафедре анатомии человека ГУ «Днепропетровская медицинская академия». Для усвоения материала по предмету разработаны методические формы преподавания дисциплины, которые позволят каждому студенту быстро и качественно усвоить курс.

Ключевые слова: анатомия человека, гистология, клиническая фармация, фармация, преподавание.

Nazarova D.I. Methods of teaching approaches human anatomy students on specialty "clinical pharmacy" and "pharmacy" // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 4. – С. 28-29.

This article describes the methods of teaching the basics of human anatomy with histology for students, who study in "Clinical Pharmacy" and "Pharmacy", used by the Department of Human Anatomy SE "Dnepropetrovsk Medical Academy." For mastery of the material on the subject of teaching methodical form of discipline that will enable each student to quickly and efficiently learn the course.

Key words: human anatomy, histology, clinical pharmacy, pharmacy, teaching.

Вступ. Протягом останніх десяти років значно зростає потреба у кваліфікованих фахівцях у фармацевтичній галузі. Сьогоднішня потреба дипломованих провізорів, лікарів-фармацевтів, які розуміються на сумісництві препаратів, на безпечності поєднання різних фармацевтичних форм. Сучасні студенти фармацевтичного фаху повинні опанувати багато різноманітних дисциплін: біологія та ботаніка, фармакологія та фармакогнозія, хімія, біохімія та інші. Одне з самих важливих місць серед дисциплін займає курс анатомії людини з основами гістології.

Основна частина. Збільшення чисельності вітчизняних студентів та студентів-іноземців різних країн, які обрали фармацевтичний фах, недовготривалість курсу викладання анатомії людини з основами гістології, великий обсяг матеріалу, який повинні опанувати слухачі, ставлять перед викладачами кафедри анатомії людини ряд важливих завдань. Знайти методичні форми викладання дисципліни, які дозволять кожному студенту успішно засвоїти знання; розробити методичні матеріали, які допоможуть швидко і якісно засвоїти курс, забезпечити заняття відповідними препаратами, організувати самостійну позааудиторну підготовку студентів та консультації фахівців для опанування предметом.

Проблеми, які виникають при спілкуванні

з іноземними студентами залишають і їх можна поділити на дві групи: перша – пов'язана з підготовкою викладацького складу, друга з адаптуванням та мовною підготовкою студентів-іноземців.

Окремо розглянемо кожне із завдань. Підбір кадрового складу викладачів на кафедрі для викладання студентам-фармацевтам дуже важлива і кропітка робота. Лекційний курс та практичні заняття викладають фахівці старшої ланки, які мають достатній досвід та можуть пов'язати курс анатомії з клінічними дисциплінами. Курс анатомії людини з основами гістології викладається на протязі одного семестру. Тут на допомогу викладачу та студенту можуть стати методичні розробки до практичних та самостійних занять, які надають алгоритм вивчення матеріалу та організують роботу студента і викладача на практичних заняттях. Тезисні конспекти лекцій допоможуть підготувати студента до більш глибокого і повного розуміння лекційного матеріалу. На кафедрі анатомії людини разом з колегами з кафедри гістології розроблено навчально-методичний посібник для студентів за фахом «клінічна фармація». Цей посібник містить робочі плани лекцій, практичних та самостійних позааудиторних занять, які допоможуть студентам опанувати тему заняття вдома. А на практичному занятті студент буде мати час

поспілкуватися із викладачем по питаннях, які виникли на протязі підготовки, розібрати найбільш складні моменти теми, засвоїти практичні навички на препаратах. До посібника включені критерії оцінювання студента та формування його поточної та підсумкової оцінки за дисципліну. Об'єктивність оцінювання студента - це важливий аспект в навчанні, як для вітчизняних так і для іноземних студентів. Єдині критерії оцінювання розроблені на багатьох кафедрах академії; потрібно вимагати від викладачів дотримання виконання усіх вимог, що до формування оцінки. Разбіжності в оцінюванні студентів призводять до незадоволеності навчаючихся. Крім того посібник містить перелік орієнтовних питань до кожної теми заняття та тести, які нададуть можливість студентам у перевірці своїх знань. Крім того кафедра має багатий досвід методичної роботи і може запропонувати слухачам електронні навчально-методичні посібники з окремих тем, наприклад «Органи чуття та черепно-мозкові нерви», атлас схем «Центральна нервова система», «Ангіологія».

Для студентів фармацевтичного фаху багато часу у курсі анатомії людини з основами гістології відводиться самостійній позааудиторній роботі. Вкрай важливим аспектом методичної роботи кафедри зі студентами є організація самостійної роботи. Надання методичних розробок за темами самостійних занять це лише маленька частина опанування дисципліною. Але неможливо виключити із процесу самопідготовки студента викладачів. На кафедрі анатомії людини на протязі останніх років кожен робочий день після занять та по суботах до другої години дня працюють чергові викладачі, які приймають пересклад незадовільних оцінок, пропуски занять та консультують студентів на самостійній роботі. Самостійна позааудиторна підготовка з анатомії людини проводиться на кафедрі, де студенти можуть працювати з кістковими та вологими препаратами, студент може у різні дні звернутися за консультацією та сам вибрати викладача-консультанта. Вдвічі більше уваги та сил викладача-консультанта потребують студенти-іноземці. При роботі з цим контингентом студентів потребує роз'яснення вибір препаратів, складання конспекту, пояснення тестових завдань. Немаловажним аспектом є мо-

жливність спілкування з кваліфікованим фахівцем під час підготовки для окреслення необхідних питань теми, для поліпшення мовних навичок, для відпрацювання практичних навичок.

Як для вітчизняних, так і для іноземних студентів важливим моментом залишається контроль самостійно засвоєної теми. Викладач може на практичному занятті опитати по темах самопідготовки, може застосувати для проведення контролю самостійно розроблені карти з конкретними питаннями у декількох варіантах для опитування усієї групи. Таке опитування допоможе закріпити матеріал заняття.

Індивідуальна робота для студентів за фармацевтичним фахом є ще одним заохочувальним та розвиваючим фактором. Виготовлення анатомічних препаратів, муляжів кісток – це робота яка допомагає закріпленню знань, які студенти отримали на практичних та самостійних заняттях. Участь у студентському науковому товаристві, виступи з доповідями на кафедральних засіданнях СНТ стимулює на подальше глибше вивчення предмету, посилює зв'язки між студентами в середині учбової групи, поліпшує відносини між студентами та викладачами. Час, зусилля і досвід, які витрачені науковим керівником при підготовці студента до доповіді, важко переоцінити: він повертається впевненими знаннями, вдячністю та повагою студентів, вчить спілкуванню з колегами, формує базу студента для подальшої успішної роботи.

Висновки: Методичні підходи та заходи, які запроваджуються на кафедрі є достатніми для досягнення досить високого рівня успішності серед вітчизняних та іноземних студентів.

Загальний рівень успішності значною мірою залежить від базової підготовки студентів. Але для досягнення високих результатів необхідно повне забезпечення студентів методичним матеріалом, впровадження систематичного контролю засвоєння матеріалу, підвищити значущість тестового контролю та самостійної роботи студентів, які навчаються за фармацевтичним фахом.

*Надійшла 14.052013 р.
Рецензент: проф. Ю.М.Вовк*